Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.11, november 2017

Indledningen er redigeret af Klaus Nielsen og Kirsten Vad
Tilsyn ved dr.phil. Flemming Lundgreen-Nielsen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2023

Indledning til

"Ved Geheimeraadinde *Sophie E. Cath. Cordsen,* föd *Brink Seidelin's* Grav den 20de Juni 1820"

ved Else Riisager

Indhold

1 Digtet
2 Udgivelsen og afdøde
3 Digtet og genren
4 Anvendt litteratur

1 Digtet

Grundtvigs digt med førstelinjen "Skal vi sörge dybt og klage" er et dødedigt over Sophie Elisabeth Cathrine Cordsen, der var død den 15. juni 1820 knap 68 år gammel. Digtet havde to funktioner ved sin fremkomst, dels at indgå i familiens dødsannonce eller meddelelse om dødsfaldet i *Adresseavisen,* dels som åndelig sang at blive sunget ved begravelseshøjtideligheden.

2 Udgivelsen og afdøde

Meddelelsen om dødsfaldet, der stod på første og anden side af *Adresseavisen* mandag den 19. juni 1820, bestod af mindeord fra afdødes svigerdatter, Ingeborg Elisabeth Cordsen, en afskrift af gravpladens indskrift og Grundtvigs digt. I forhold til bladets øvrige omtaler af dødsfald var denne meddelelse både fremhævet ved sit omfang og ved at være trykt med antikva. På denne tid sås skrifttypen antikva undertiden brugt netop i forbindelse med dødsfald og i øvrigt ved videnskabelige

bøger og afhandlinger.

Sophie E. Cath. Cordsen havde været gift med Stephan Hofgaard Cordsen, der i sin lange juridiske karriere opnåede at blive retspræsident i Højesteret. Ved sin afsked i 1799 blev han udnævnt til gehejmeråd, en ærestitel som kongens fortrolige rådgiver, der betød, at han blev optaget i rangforordningens 1. klasse. Som følge af mandens titel blev hans hustru benævnt gehejmerådinde.

Svigerdatterens mindeord var "Gjennemtrængt af dybeste Vemod". I kærlige og højtidelige vendinger beskrev hun afdødes liv og især hendes sorg over tabet af mand og søn samt de seneste års sygdom. Denne skæbne var af afdøde blevet mødt med "Hengivenhed i Guds Villie" og oprigtig gudsfrygt (*Adresseavisen,* 19. juni 1820, s. 1 f.). På pladen ved graven stod følgende (citeret efter *Adresseavisen,* s. 2):

Her hviler

Sophie Elisabeth Cathrine Brink Seidelin,

Enke efter

Geheimeraad *Stephan Hofgaard Cordsen,*

Justitiarius i Höiesteret.

Föd den 6te September 1752.

Död den 15de Juni 1820.

> Hendes Tröst var efter uskrömtet Gudsfrygt og Retskaffenhed i Livet, at forenes hisset med sin afdöde Mand, og hendes for 2 Aar siden ved Döden afgangne eeneste Sön.

3 Digtet og genren

Grundtvigs digt var en åndelig sang eller salme, der var skrevet til at blive sunget ved begravelsen den 20. juni 1820. Et særtryk af digtet var fremstillet for sandsynligvis at blive uddelt blandt følget (se bl.a. *Poetiske Skrifter,* bind 5, s. 65). Det vides ikke, om Grundtvig havde en personlig relation til afdøde, eller om han blot havde fulgt en opfordring fra afdødes familie. Derimod var det ikke fremmed for Grundtvig at bidrage til at markere et dødsfald med en personligt skrevet sang til begravelsen, se f.eks. *I Anledning af Frue Aagaards Jordefaerd*, og det var en genre, Grundtvig også senere dyrkede.

Ligesom dødedigte i almindelighed giver det kollektive 'vi' i "Skal vi sörge dybt og klage" de efterladtes sorg en stemme. Samtidig opstiller digtet en forståelsesramme, hvori dødsfaldet og døden som sådan kan fortolkes (Auken 1998, s. 25).

I forhold den store gruppe af minde- og dødedigte i samtiden adskiller sangen til gehejmerådinde Sophie E. Cath. Cordsens begravelse sig fra mange digte både hos Grundtvig og hos andre forfattere. "Skal vi sörge dybt og klage" berører kun i meget begrænset omfang den afdødes personlighed og liv (om Grundtvigs portrætter i dødedigte, se Auken 1998, s. 133 f.; Lundgreen-Nielsen 1980, s. 23-60, og 1981, s. 76-

79). I stedet antydes som mere almene træk ved den afdøde, at hun var en gudfrygtig kristen og havde gennemlevet jordiske sorger.

4 Anvendt litteratur

- *Adresseavisen,* se *Kjøbenhavns kongelig alene privilegerede Adressecomptoirs Efterretninger*.
- Auken, Sune (1998) *Eftermæle. En studie i den danske dødedigtning fra Anders Arrebo til Søren Ulrik Thomsen*. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1880-1939) *Poetiske Skrifter,* bind 1-9, udg. Svend Grundtvig. København.
- *Kjøbenhavns kongelig alene privilegerede Adressecomptoirs Efterretninger* (1820), 19. juni, nr. 141, s. 1 f. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1980-1981) "'Rød og hvid i Billedsalen'. Grundtvigs døds- og mindedigte", I og II, i *Grundtvig-Studier* 1980, s. 23-60, og 1981, s. 47-83. København.